

218

MAIG
2011
3 EUR

el mirall

Entrevista

Gabriel Amengual
(2a part)

Itineraris

Gaspar Valero:
Travessa de la serra de
Tramuntana tira a tira
(2a etapa)

Dossier

Especial eleccions 2011

Arenal

Pça. Gaspar Rullan, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Solleric

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092
caguilo@sf.a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
Dimarts també de les 17 a les 20 h
Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 07001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192
bibestabliments@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindioteria@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Joan Alcover

Joan Alcover, 28 · 07006 Palma
Tel. 971 771 724
bibjalcoveri@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, edifici Mercat de l'Olivar,
1ª planta · 07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma
Tel. 971 242 155
bibpoligondellevant@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibrafaelvell@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonllull@a-palma.es
De dilluns a divendres de
les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
Dilluns i dimecres de 9 a 13.15 h
De dilluns a divendres de les 15.30 a les 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaureador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 792 337
bibsonrapinya@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsoncardina@a-palma.es
De dilluns a dijous de 9 a 11 h
Divendres de 9 a 12 h
De dilluns a divendres de 16 a 21 h
Dissabtes de 9 a 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
De dilluns a dijous de les 15.30 a les 21 h
Divendres de les 10 a les 13.30 i de 15.30 a 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709
bibelterreno@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

[índex]

editorial 4

Volem més i menys

dossier 5

Especial eleccions 2011

entrevista 18

Gabriel Amengual (2a part)

llibres 32

Primavera de Llibres

art 34

Toni Mandilego. Geometries, tensions i equilibri

itineraris 36Travessa de la serra de Tramuntana tira a tira
Segona etapa: Lluc-Selva**cinefàgia 44**

Liz Taylor i altres dives amb un peu a Mallorca

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Maig de 2011 · Núm. 218**Edició:**
OBRA CULTURAL BALEAR**Publicació:**
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma**Adreça electrònica:**
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat**President:**
Jaume Lladó**Director:**
Joan Guasp**Cap de redacció:**
Esther Balaguer**Consell editorial:**Jaume Lladó
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat**Publicitat:**
Santi Adrover**Producció, administració
i publicitat:**Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma**Delegació a Barcelona:**
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona**Delegació a València:**Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València**Disseny**

Marco Spinazzola

**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic**Impressió**Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754**Dipòsit legal**
PM 10-1987**Agraïments**
Paraula. CSL

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels autors.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110130522

[editorial]

Volem més i menys

Ens trobam, una vegada més, a les portes d'unes eleccions. Dobles, en aquest cas. O triples, segons com ho vulguem mirar. És igual. El que interessa és votar de veritat amb un objectiu clar i conscient. Cal conscienciar-nos del que feim. Des d'aquí, esperam i desitjam unes eleccions exemplars i uns resultats esclatants. Què volem dir amb això? Que la democràcia sigui la que guanyi i que aquest guany sigui el que més ens convingui a tots els mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers. Això, senzillament això. I així.

Com és així? Quan hom vota, ho fa per obtenir més en un sentit positiu i menys en un de negatiu. Cadascú sap el que cerca dins l'urna dels vots: que en surti el millor. Cadascú deu saber què significa per a ell el millor. Però nosaltres, com a societat, com a poble, també ho sabem. El millor seria que de les urnes sortissin uns vots que ens portassin a una més gran prosperitat personal i col·lectiva. Per tot plegat, volem més autogovern, més llibertat, la qual cosa indica que volem menys ofegament cultural i econòmic, i menys censures i admonicions vingudes de fora i de manera permanent. Basta! Prou!

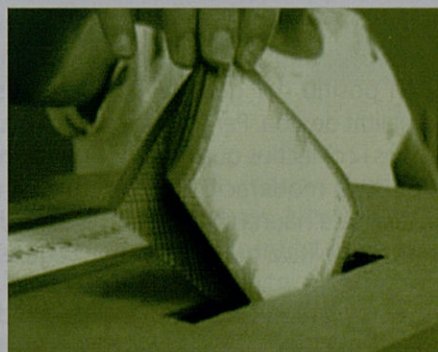
Volem més competències i menys impediments per aconseguir-les. Això es concreta en unes mesures fiscals més flexibles i més justes, menys abusives i arbitràries. De manera semblant, es concreta en més obertura de mires envers allò que més estimam, com és la llengua i el territori. No volem el que no és nostre, però sí el que ens pertoca en igualtat i dreta llei. Volem, perquè ens pertoca i és de sentit comú, el dret a l'autodeterminació i, si cal i ho trobam adient, fins i tot volem la independència en tots els terrenys: polític, jurídic, lingüístic. Volem el dret a decidir per nosaltres mateixos. Volem més autonomia i menys subordinació. No volem que ningú de fora ens digui com han de ser les nostres lleis i les nostres institucions. Volem més ciència i menys incivilitat. Volem més honradesa i menys corrupció. Volem més poder de decisió i menys imposició. Volem més finançament i menys espoli. Volem més oportunitats en totes les facetes de les nostres vides i menys limitacions a la nostra manera de ser, de parlar, de fer i d'actuar. Volem més llocs de treball i menys entrebancs laborals i socials. Volem més acció i menys resignació. Volem més veritats i menys enganys. En una paraula, volem més humilitat i menys supèrbia.

Semblava que no hi podia haver corrupció política en temps de llibertat i de democràcia. Érem ingenus fins a la medul·la. Semblava que la normalització vindria acompanyada dels vots i de les urnes. Però el que s'està normalitzant entre nosaltres és la corrupció, i la indiferència, la ignorància voluntària, el menfotisme més barroer. És per tot el que deim que volem un ràpid canvi d'orientació. Volem, en definitiva i per acabar, més generositat i menys egoismes individuals, més creativitat personal, més educació, més civilització i menys quietud i apatia. Volem ser més nosaltres i menys ells, més autèntics i menys manipulats. Volem i no volem alhora, sabent distingir els pols del que és innegable del que és denegatori. Volem més i volem menys. Tot això volem! Ni més... ni menys.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

Especial eleccions 2011

Convergència per les Illes

Els projectes polítics, perquè tenguin sentit i recorregut, han de respondre a necessitats reals. Per tant, quan algú o alguns posen en marxa un nou projecte polític el primer que ens hauríem de demanar és a què respon aquest projecte.

Des del meu punt de vista, a les Illes Balears hi ha persones i segments socials que consideren que les coses ens anirien bastant millor si tenguessin un projecte polític d'aquí que des de la prioritat de la defensa dels nostres interessos fes propostes en positiu per guanyar benestar i qualitat de vida. Pens que hi ha ciutadans i col·lectius que creuen que des de la moderació i un esperit constructiu s'hauria d'aconseguir una força política que fos la

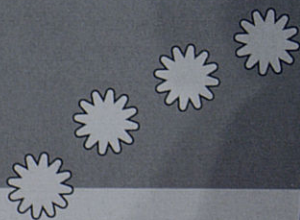
versió nostrada del que a Catalunya és Convergència i Unió o del que a les Canàries és Coalició Canària.

Aquesta és una antiga aspiració. Hi ha hagut uns quants intents que no han aconseguit l'objectiu. Les raons són diverses, i no és la meua pretensió ara i aquí estendre'm sobre aquesta interessant qüestió. La pregunta, però, és si hi ha un espai polític a les Balears per a un projecte d'aquestes característiques. Segons la meua opinió, la resposta

és clarament afirmativa, i això no tan sols és una convicció i una impressió personal, sinó que també és la conclusió que es desprèn d'enquestes i estudis sociològics.

El bipartidisme (PP-PSOE) és un corrent molt poderós que erosiona amb intensitat. De totes formes, hi ha molta de gent que veu que més enllà d'aquesta dualitat hi ha vida i que aquesta vida no tan sols és intel·ligent sinó fonamental per a la continuïtat d'una determinada

convergència
per les Illes

Josep Melià i el seu equip.

idea de Mallorca i els mallorquins, i de les Balears i els balears. Hi ha molta de gent que vol sortir d'aquesta equació a dos. Hi ha molta de gent que vol votar una altra cosa, gent que s'adona que amb el PP i el PSOE no tenim pes polític; que estam a la coa en despesa pública *per capita* en salut, educació, serveis socials i dependència; que el règim econòmic especial per compensar la insularitat fou retallat i descafeïnat pels mateixos que aquí en feren una bandera... Els exemples són tan nombrosos que tampoc no fa falta continuar enumerant experiències passades.

Vivim temps de crisi. De crisi econòmica i de crisi de valors. I en

moments com aquests el que hem de fer és una aposta desacomplexada pel canvi, per impulsar nous projectes que tenguin la gruiça i la il·lusió imprescindibles per treure el país d'una certa depressió en què s'ha instal·lat. Una aposta que evidentment no sortirà ni dels que viuen en la cultura del no, dels que només saben paralitzar, ni d'aquells que no accepten el país tal com és i que el voldrien més provincianitzat tant des del caire polític com mediàtic i empresarial.

Convergència per les Illes, amb totes les seves limitacions, pretén ser una primera llavor per bastir aquest gran projecte de país que ens és tan cabdal per guanyar el futur. Necessitam un projecte de

transformació i modernització de les Balears. Necessitam un projecte autocentrat en la nostra terra, un projecte d'espectre ampli en què convisquin diverses sensibilitats (regionalistes i nacionalistes, socialdemòcrates i liberals) com passa als grans partits. Necessitam dedicar els nostres esforços i les nostres energies a un present complicat i a un futur engrescador.

Tenim idees. Estam compromesos. Tenim il·lusió. Tenim dret a la participació política i tenim dret que es respectin les regles bàsiques d'una democràcia. Però sobretot tenim ganes de posar en marxa un projecte al servei d'aquest país. I aquest projecte es diu Convergència per les Illes.

Esquerra Unida Illes Balears

Al llarg de les campanyes electorals ens arriben una gran quantitat de projectes i promeses que, al final, no es concreten ni s'executen. Ens decebem en veure que no s'han assolit les expectatives que els diferents partits ens havien creat. És més que probable que a les properes eleccions aquesta decepció es converteixi en abstenció, en inacció, en contemplació.

Realment ens convé no fer res perquè canviïn les coses?

Esquerra Unida es presenta a les properes eleccions amb una proposta central ben clara: continuar representant els principis d'esquerres i el coratge d'esquerres.

Aquesta actitud és la que ha caracteritzat aquesta força política, i ho ha demostrat quan ha estat a les institucions, governant o a l'oposició, i al carrer, fent costat a les organitzacions socials que exigeixen unes altres polítiques, una altra forma de governar.

Esquerra Unida és i seguirà essent, sense cap dubte, el partit capdavanter en la lluita contra la corrupció. Des del cas «túnel de Sóller» fins al cas «Pícnic» que va suposar la fi d'UM. Ha estat el partit que més va insistir en l'expulsió d'UM dels governs en aquesta legislatura, que amb més intensitat ha denunciat els casos de corrupció a l'Ajuntament de Palma fins al punt que UM i PP varen acordar fer fora dos càrrecs d'EU de Cort.

Amb aquests antecedents, podem afirmar que EU té l'autoritat moral per liderar governs honests encaminats a declarar les Illes Balears territori lliure de corrupció.

L'educació pública i gratuïta ha de ser una prioritat. Les Balears estan a la capçalera gairebé de tots els rànquings negatius d'aquest sector. Aconseguir reduir el nombre d'alumnes per aula, estalviar en la compra de llibres de text, augmentar el nombre de titulats i titulades a la formació professional i de graduats i graduades a la Universitat i lluitar contra l'abandonament escolar, són reptes que passen per un gran pla d'acció a llarg termini, consensuat, i al qual es destini el 6% del pressupost de la Comunitat.

És necessari reformar el nostre sistema sanitari mantenint-ne la gratuïtat absoluta; donar molt més protagonisme a la prevenció de malalties i la promoció d'hàbits saludables –principals objectius dels centres d'atenció primària– per no

haver d'arribar a l'ingrés hospitalari, el qual suposa una despesa molt més alta.

Aquesta crisi no l'hem provocada nosaltres, però ens han obligat a pagar-la: augment de l'edat de jubilació, eliminació dels 400 euros, reforma laboral que no crea llocs de feina... El Govern central del PSOE ha decidit afrontar-la amb mesures de la dreta, les que ha dictat la FAES, la fundació de José María Aznar. Ens enganaríem si creguéssim que les Balears poden afrontar soles aquesta crisi, però el que sí que podem fer és impulsar l'economia local per pal·liar-ne els efectes: afavorir la iniciativa empresarial, lluitar contra l'economia submergida, ajudar les persones emprenedores, afavorir les cooperatives i l'autoocupació, eliminar la burocràcia, impulsar la innovació tecnològica i la responsabilitat social corporativa i lluitar contra l'economia submergida.

D'ençà que el PP i UM varen governar, tenim una sèrie de ferides irreparables a les nostres illes. Esquerra Unida aposta per un urbanisme, unes infraestructures i un desenvolupament controlat i sostenible que no malbarati el nostre medi ambient. Qualsevol acció que no vagi en aquesta línia suposa atacar la bellesa de les Balears, que ha de ser el principal atractiu i valor per

Manel Carmona.

al turisme. Una nova cultura de l'aigua i de l'energia ha d'imperar a les Illes, i les renovables han d'esdevenir l'aposta col·lectiva que serveixi per substituir, cada vegada més, les contaminants centrals tèrmiques.

La llengua i la cultura del nostre país han de seguir el camí cap a l'harmonització i la normalització. Per això, facilitar l'aprenentatge

del català és indispensable per a la integració de qualsevol que vulgui viure en la nostra societat. El teatre, la literatura i la música han d'estar més en contacte amb la gent, han d'arribar a les nostres places i a les nostres llars mitjançant les televisions públiques en català i en especial les autonòmiques i insulars.

el mirall

subscriu-t'hi

Carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma
Tel. 971 72 59 37
Fax 971 71 93 85
comunicacio@ocb.cat

Lliga Regionalista de les Illes Balears

La Lliga Regionalista de les Illes Balears és un partit regionalista, de centre, liberal i reformista. Té unes premisses d'acció que són l'austeritat en la gestió, la proximitat a la gent i la capacitat per resoldre els vertaders problemes dels ciutadans illencs. A més, la Lliga Regionalista defensa un model institucional que es nodreix, fonamentalment, del municipalisme.

Davant les conseqüències greus que patim per mor de la crisi econòmica, és imprescindible, més que mai, ser realista i conscient de quines són les propostes electorals que volem fer arribar als nostres electors. No és moment de plantejar grans projectes, que poden ser importants però no imprescindibles per a bona part de la població. Ara, el més important és avançar-nos al que ens espera. És a dir, al període posterior a la crisi.

En aquest sentit, creim que és absolutament necessari fer-se un replantejament acurat i seriós del funcionament de les administracions locals, insulars i autonòmica. Plantejam el desenvolupament ple de l'Estatut d'autonomia, però no volem les duplicitats que es produeixen ara a les administracions i que només incrementen la despesa i

provoquen confusió als ciutadans sobre quina administració és la competent en cada matèria. Aquesta és una primera mesura per racionalitzar el funcionament de les nostres institucions, però, a la vegada, és necessari aprimar l'Administració entre un 20% i un 25%. El nombre d'alts càrrecs s'ha de reduir un 40%. Creim que és possible redimensionar l'Administració i, a la vegada, fer-la més eficient.

El nostre programa electoral té quatre eixos bàsics: l'educació, la sanitat i la dependència, l'activitat econòmica i la cultura.

Pel que fa a l'educació, volem la complicitat dels educadors, que són la peça clau per al desenvolupament de les generacions futures. Apostam per potenciar la formació professional. Hem de recuperar la figura del treballador especialitzat.

La inversió en sanitat i en les polítiques de dependència han de ser prioritàries. S'han d'agilitar les ajudes per a la gent gran i els malalts dependents. Aquestes han de ser les ajudes prioritàries per a l'Administració.

Per reactivar l'activitat econòmica, cal donar suport al sector turístic, que s'ha de modernitzar i ha de fer desaparèixer 5.000 places si vol ser competitiu. Però, si des de les administracions es prenen mesures per aconseguir-ho, les mateixes oportunitats s'han de posar a l'abast de la petita i mitjana empresa, és a dir, dels comerços, restaurants i altres negocis, que són també la base del nostre teixit econòmic. El mateix cal dir de la pagèsia; potser avui no és rendible, però forma part de la nostra història i cultura. Per això proposam un gran pacte entre tots els partits polítics per establir quin ha de ser el seu futur a les Illes. El que no podem fer és continuar oblidant el sector primari com s'ha fet fins ara.

Volem potenciar l'activitat artística a la nostra comunitat. La cultura ha de ser la nostra targeta de presentació a l'exterior, perquè sense cultura no tenim futur. Defensem l'ús i la protecció del català com a llengua pròpia de les Illes Balears, però rebutjam l'ús polític que fan els dos grans partits d'aquesta co-

Jaume Font.

munitat per atacar l'adversari, fent oblit del seu paper com a eina de cohesió i comunicació.

La Lliga Regionalista renuncia, de forma expressa, a fomentar debats identitaris que pretenguin ubicar les Illes Balears en un escenari institucional al marge de la Constitució espanyola. També té una vocació d'equilibri a les institucions i no vol ser frontissa. Per això no entrarem

a cap govern, ni del Consell de Mallorca, ni del Govern de les Illes Balears, per evitar situacions conegudes, en què 2 o 3 diputats han condicionat l'acció de govern sense tenir el suport electoral corresponent. Als municipis, la Lliga donarà plena independència a les agrupacions locals per fer possibles els acords que considerin més beneficiosos per als ciutadans.

el mirall
amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

PSM-IniciativaVerds-Entesa

La coalició PSM-IniciativaVerds-Entesa és la veu de la gent nacionalista, progressista i ecologista d'aquesta terra. Volem ser la veu de les persones que estimen el territori, la llengua i la cultura; la dels que creuen en l'educació, la cohesió social, i els drets i la dignitat dels més febles; la dels que es rebel·len davant la injustícia; la dels que saben que «una altra Mallorca és possible» i hi volen contribuir.

Les principals mesures que proposa la coalició es concentren en quatre àrees:

Economia i model de país.

Apostam per un canvi de model econòmic, més equilibrat entre els sectors, que aposti fermament pel coneixement, la innovació, els emprenedors, l'ocupació de qualitat i amb drets i les activitats econòmiques sostenibles amb l'entorn natural. Per sortir de la crisi, hem de pensar diferent. Per això, promourem un creixement intel·ligent: diversificarem l'economia, invertint en noves tecnologies i en suport als emprenedors. Potenciarem la recerca i la innovació, i els nous sectors de l'economia verda, l'economia social i l'economia digital. També volem una oferta turística diversificada i respectuosa amb l'entorn natural: apostam pel turisme cultural, gastronòmic, ornitològic, ba-

sat en el senderisme o l'equitació. Regularem l'oferta del tot inclòs amb una normativa restrictiva que exigeixi paràmetres de qualitat als establiments. I donarem suport als sectors primari, implantant una quota de consum mínim de producció local i ecològica i la creació dels dinamitzadors de l'alimentació que promouran el consum d'aliments locals i sans.

D'altra banda, necessitam un finançament just per a les Illes Balears. Per això, impulsarem un nou pacte fiscal amb l'Estat, per avançar cap al concert econòmic solidari. És fonamental per a la credibilitat de la nostra economia i perquè les nostres institucions tinguin els recursos suficients per aplicar totes les polítiques que el país necessita. També reformarem el finançament municipal per dotar dels recursos financers adequats els

Biel Barceló i Fina Santiago.

ajuntaments perquè siguin autèntics gestors. Finalment, tenim molt clar que l'economia ha d'estar al servei de les persones, i no a l'inrevés. Per aquest motiu, impulsarem la cancel·lació del deute hipotecari en cas d'impagament del préstec hipotecari o l'execució de la clàusula hipotecària.

Drets socials i estat del benestar. Defensem l'estat del benestar i de la gestió pública: en temps de crisi hem d'invertir en les persones més que mai, mantenint els serveis públics i socials bàsics. Aprovarem la Llei d'igualtat entre dones i homes. Promourem una llei d'acollida per aconseguir la plena integració social, lingüística i cultural

de les persones immigrades, amb el català com a eina de cohesió. Crearem una oficina per a la igualtat LGTB per a l'atenció, la promoció la defensa del col·lectiu, com també la promulgació d'una llei de no-discriminació per motiu d'identitat de gènere.

Educació, cultura, patrimoni i política lingüística. Promourem un pacte per l'educació: la societat demana consens polític i social per deixar el debat sobre l'educació al marge de la confrontació partidista. Invertirem el 6% del nostre PIB en educació: més professionals de suport, millor atenció a la diversitat a les aules, més escoltes... Promourem la conser-

Antoni Verger.

vació i la restauració dels béns patrimonials, culturals i lingüístics mitjançant la gestió i la difusió entre els sectors socials implicats. Desenvoluparem el Pla general de normalització lingüística amb els recursos necessaris per aplicar-lo.

Mobilitat i medi ambient. La nostra prioritat és el transport col·lectiu, una mobilitat sostenible i segura que solucioni les necessitats de transport de la ciutadania: consolidarem la potenciació i diversificació iniciada aquesta legislatura amb l'ampliació de la xarxa d'autobusos interurbans, la xarxa de ferrocarril (tren, tram tren i metro) i el tramvia. Ampliarem el sistema tarifari integrat i mantindrem la política tarifària de reducció de preus. Exigim al Govern estatal un model aeroportuari de titularitat i gestió públics: volem la gestió directa dels nostres ports i aeroports, és una mesura social i estratègica imprescindible per millorar la nostra economia.

Desenvoluparem el nou Pla hidrològic de les Illes Balears i seguirem promovent un nou model territorial basat en un urbanisme transparent i en la protecció del paisatge amb l'aprovació d'una llei del sòl.

PSIB-PSOE

Consolidant el canvi a les Balears: «Volem, sabem, podem»

Durant aquesta legislatura, el PSIB-PSOE ha posat en marxa solucions i iniciatives mai vistes a les Illes Balears. Molts d'aquests avanços ja no tenen marxa enrere. Els valors han substituït els interessos. Hem practicat la governança i hem posat en marxa un nou model econòmic per al creixement sostenible i sostingut. Hem aconseguit el millor finançament de la història. Aquest és el nostre millor llegat. Un llegat històric.

Ara ens disposam a aprofundir aquesta tasca consolidant el nou model de creixement, que ja dona el seus fruits i que ens està col·locant en les primeres posicions per sortir de la crisi. El nostre programa s'estructura en quatre eixos: l'economia, les persones, el territori i l'administració.

El turisme és i serà el principal motor de l'economia balear. Volem millorar la connectivitat i l'accessibilitat de les Illes com a destí, i diversificar i estructurar el producte turístic. Volem ordenar l'oferta turística per facilitar la inversió i garantir la qualitat. I també farem un gran esforç en la formació dels treballadors.

En el nou model econòmic tenen especial importància la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació. S'han de consolidar els clústers com a vertebració empresarial. Desenvoluparem la fase 2 del Parc Bit. La Universitat, l'Hos-

pital de Son Espases, el Parc Bit i el Parc de Tecnologies Ambientals configuraran un gran «polígon del coneixement».

La segona gran prioritat són les persones: primer hem de generar riquesa i després l'hem de distribuir. Per als socialistes, els pilars bàsics de l'estat de benestar no són una qüestió de serveis, sinó de drets: el dret a l'educació, el dret a la salut i el dret a l'atenció (dependència).

Dret a l'educació. Volem oferir als ciutadans i ciutadanes de les Illes un pla ambiciós d'educació i formació que té entre les línies prioritàries la prevenció del fracàs escolar i de l'abandonament prematur; l'educació de segona oportunitat de qualitat, la formació professional; el reforçament i la flexibilització dels sistemes d'educació per a persones adultes; l'aprenentatge de llengües; el reforçament de les TIC en tots els nivells i àmbits educatius; l'impuls de la

xarxa 0-3 anys com a element de conciliació vida laboral i familiar i d'èxit escolar, i la modernització i la internacionalització de la universitat.

Dret a la salut. Durant aquesta legislatura hem posat les bases per a una millor atenció primària construint, ampliant o renovant els centres de salut. Unes millores de les quals s'ha beneficiat la meitat de la població de les Balears.

Dret a l'atenció. Quan els socialistes arribarem al Govern a l'inici d'aquesta legislatura, no s'havia fet a les Balears cap valoració de dependència. Actualment, unes 15.000 persones ja reben l'ajut.

Els socialistes defensam també el dret a un habitatge digne. Per això, en aquesta legislatura hem posat en marxa més de 4.000 habitatges assequibles.

Malgrat els canvis legislatius i els avanços socials en matèria d'igualtat, encara queda molt per fer. Defensam la dignitat, la integritat i la fi de la violència sexista, i un paper més important de les dones en el nou model productiu.

Els socialistes de les Balears seguirem defensant el nostre territori, un bé escàs que és la base de la nostra riquesa i el nostre futur. Seguirem fent feina per aprofundir i ampliar tot el que ja hem avançat en matèria de **transport sosteni-**

Francesc Antich.

ble i xarxa ferroviària, en protecció del territori. Mantindrem l'aposta ferma per les energies netes i el cotxe elèctric.

El PSIB-PSOE continuarà endavant amb les mesures d'austeritat, eficàcia i **qualitat en la gestió** posades en marxa en aquesta legislatura. Lleis tan importants com la del

bon govern o la del sector públic són el principi d'un llarg camí cap a una gestió més eficaç i transparent. Defensam intervencions mesurades, que milloren la vida dels ciutadans i ciutadanes, i evitam els grans projectes megalòmans com els que definiren l'etapa més negra de la nostra comunitat autònoma.

el mirall
amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Realització, manteniment,
reg i neteges forestals

GOMARIZ S.L.
Jardiners

Ecojardineria

Camí de Ca'n Frontera, Travessa II n° 4 · Tel. 971 60 11 25
Tel./Fax 971 60 76 46 · Pla de na Tesa - 07141 MARRATXÍ
jardiners@gomariz.info - www.gomariz.info

Esquerra Republicana

Gent de paraula

Cathy Sweeney.

Inversió del 6% del PIB en educació i increment d'un punt en la inversió en R+D+I

Les Illes Balears som a la coa de l'Estat en inversió educativa i al capdavant en fracàs escolar i massificació a les aules. El pacte de Govern signat el 2007 preveia arribar a una inversió equivalent al 6% del PIB en aquesta matèria, per acostar-nos a la mitjana europea. La realitat ha estat l'incompliment d'aquest punt i la retallada del pressupost educatiu durant els dos darrers anys de legislatura. Esquerra donarà suport al Govern que faci efectiva la inversió del 6% del PIB en educació i incrementi un punt la inversió en R+D+I, i no hi participarà fins que no s'aprovin els primers pressuposts en aquesta línia.

Concert econòmic

Les Illes Balears som el territori d'Europa més maltractat fiscalment pel seu Estat, que no retorna a les nostres illes l'equivalent al 17% del nostre PIB. Aquesta sagnia fiscal ofega les classes treballadores i els emprenedors, i limita greument les nostres potencialitats econòmiques i la nostra competitivitat. Vista la ineficàcia de la negociació amb l'Estat i que altres territoris de l'Es-

tat gaudeixen d'aquest sistema de finançament, Esquerra donarà suport al Govern que es comprometi a plantar cara per aconseguir el concert econòmic per a les nostres illes.

Gestió aeroportuària

El 87% de la economia illenca depèn del turisme, i l'aeroport de Son Sant Joan és el tercer de l'Estat en volum de passatgers. Antich es va comprometre a fer efectiva de manera immediata la cogestió aeroportuària el 2007. Esquerra donarà suport a un govern que reivindiqui la totalitat de la gestió dels nostres aeroports.

Llei de consultes populars

Els ciutadans de les Illes Balears tenim dret a decidir el nostre futur. Aquest fet és entès com un fet democràtic elemental. Esquerra donarà suport al Govern que accepti fer una llei pròpia de consultes populars, tal com ha fet el Parlament de Catalunya.

Activació efectiva del Pla de normalització lingüística i aprovació de la llei del cinema

El pacte de Govern de 2007 es comprometia a tirar endavant una llei del cinema que garantís a la llengua catalana una posició d'igualtat en aquest àmbit. La realitat és que aquesta llei no ha estat presentada, i que els pressuposts de política lingüística s'han reduït un 17% en el darrer any. Esquerra donarà suport al Govern que es comprometi a aprovar la llei del cinema i a activar de manera efectiva el Pla de normalització lingüística.

Polícia autonòmica

El fet que no s'apliqui la Llei de coordinació de policies locals de manera efectiva i que les Balears tinguin un cos policial compost per

Joan Lladó.

membres de la policia nacional i la guàrdia civil, als quals no s'exigeix la comprensió de la nostra llengua, a part que els efectius que ens aporta l'Estat són insuficients i inferiors als desitjats, fa que les Illes Balears necessitin un cos policial propi, i que sigui el nostre Govern qui prengui les decisions que afecten la seguretat dels nostres ciutadans. Esquerra donarà suport al Govern que es comprometi a aprovar la llei de la policia de les Illes Balears.

Canvi de model mediambiental

Cal un canvi clar en el model territorial a les Illes Balears. El canvis de l'economia mundial han d'esdevenir una oportunitat per desen-

volupar les nostres potencialitats sense haver de consumir més petroli i depredar més territori. Cal fer parc natural la serra de Tramuntana, recuperar les dimensions del Parc Natural de Llevant, crear una empresa de transport públic que elimini les concessions al transport per carretera i englobi tot el transport públic i impulsar la reimplantació d'un impost ecològic destinat a la compra i la recuperació de finques. Cal recuperar les artèries de les Illes i garantir l'accés als prop de 500 camins públics que romanen tancats. L'aprovació prèvia de la llei de camins promesa aquesta legislatura i no articulada serà imprescindible per donar el nostre suport a un govern de progrés.

[entrevista a...]

Gabriel Amengual

(2a part)

PER JOAN GUASP

FOTOS: LLUCIA BAUZÀ

«Això de l'evolucio- nisme com a oposat al creacionisme em sona a secta americana»

Gabriel Amengual és catedràtic de Filosofia a la UIB, doctor en Teologia per la Universitat de Münster (RFA), doctor en Filosofia per la Universitat de Barcelona, professor ordinari del CETEM (Centre d'Estudis Teològics de Mallorca) i canonge de la Seu (secretari del Capítol i encarregat de patrimoni). És acadèmic numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, Secció Filosofia i Ciències Socials. Va passar uns anys al Burundi. És autor de nombrosos estudis sobre filosofia, teologia i antropologia. Ha publicat més d'una desena de llibres, la majoria dels quals traduïts al castellà, a l'alemany i a altres llengües; en podem esmentar *Modernidad y crisis del sujeto*, *Presència elusiva*, *La religió en temps de nihilisme* i, l'últim, de moment, *Antropología filosófica*.

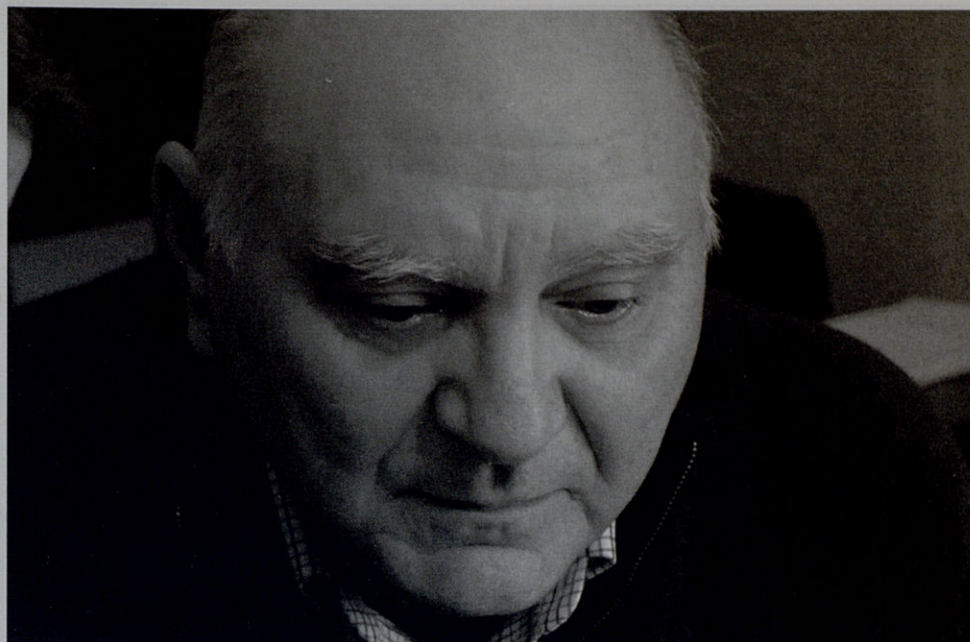

Stephen Hawking, el famós científic britànic, ha dit que ja no cal Déu per explicar la creació de l'Univers. Els filòsofs i els teòlegs hi teniu alguna cosa a dir?

Anem per parts. Hawking i els científics no expliquen la «creació» de l'Univers, sinó l'Univers, el sorgiment i l'evolució de l'Univers, i certament per a aquesta explicació no tan sols no necessiten recórrer a la hipòtesi Déu, sinó que han de prescindir-ne si volen ser científics. És el que s'anomena

ateisme metodològic, que és un pressupòsit normal per a la ciència, altrament ja no farien ciència, sinó que farien filosofia o teologia. El que passa és que cada vegada és més freqüent que els científics no es limitin al seu camp, sinó que el traspassin fent filosofia, ètica i teologia; sobretot quan es posen a divulgar ciència, en aquest cas amollen no tan sols ciència, sinó també les seves creences (a vegades amb molta ximpleria), que ells veuen congruents amb la seva visió de la ciència, però que no se'n desprenen

necessàriament o no en són l'única explicació, i aleshores fan ciència social. I fins i tot fan teologia, encara que freqüentment sigui negativa, perquè allò de «per la ciència cap a Déu» ja no s'usa, encara que hi ha tant de motiu com sempre per fer-ho, perquè admirar la creació pot ser un bon camí cap a Déu. Segons Wittgenstein, és la primera de les experiències bàsiques de la vida, o com dirà al *Tractatus*, és «allò místic». Això pel que fa l'explicació científica de l'Univers. La creació, en canvi, és un concepte teològic, que és un altre discurs respecte del científic. El discurs teològic tracta del sentit del món, i en concret la seva relació amb Déu. I òbviament no hi ha cap contradicció entre un discurs i l'altre. La Bíblia i la teologia, com ja digué Sant Agustí, no ensenyen com és el cel, sinó com anar-hi. La idea de creació és compatible amb qualsevol teoria científica sobre

l'Univers i evidentment amb l'evolucionisme. Això del creacionisme com a oposat a l'evolucionisme a mi em sona a secta americana; de fet, ni en la meua primera formació teològica, ja fa molts anys, me'ls presentaren com a oposats; record que l'única dificultat que aleshores es posava era que s'havia de respectar el monogenisme, és a dir, la unitat de

la família humana, cosa que avui està fora de discussió.

Ens podríeu explicar un poc més això de la diferència de llenguatges, el de la ciència i el de la teologia?

Dit en poques paraules, tota realitat permet diversitat d'explicacions, sense que cap d'aquestes sigui exclusiva. Un exemple ho

pot mostrar amb gran claredat. D'una rosa, en puc donar la definició botànica, el nom exacte, que sol ser en llatí, per designar el gènere i l'espècie o família. És una manera de designar la rosa. Però també el poeta en pot dir coses, de la rosa, tan veres com la descripció botànica, perquè la rosa no tan sols és un element botànic, sinó també un element estè-

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Ptge. Papa Joan XXIII | Centre Comercial Geranis | 07002 Palma. Mallorca. Espanya | T +34 971 713 350 F +34 971 213 641
info@embatllibres.com | www.embatllibres.com

tic. I també és un element comercial, amb un valor de mercat, per tant, també permet un llençatge mercantil o econòmic, etc. El mateix o cosa semblant passa amb els diversos llenguatges sobre el món i sobre l'home. I de la ciència, o en nom de la ciència per ser més exactes, s'han dit molts disbarats. Basta pensar en un fenomen ara ja llunyà com és el darwinisme social, que fou traslladar la visió darwinista de l'evolució de les espècies a l'evolució

social, amb unes conseqüències desastroses.

Es pot saber, a través de la filosofia –o de la religió–, què és l'home en general i qui és l'home en particular? Qui som jo? Què som jo?

Crec que preguntes com aquestes troben el seu lloc més propi precisament en la filosofia i en la religió; per tant, hi poden trobar resposta. Tant la filosofia com la religió hi tenen molt a dir, no debades són unes

figures amb una llarga tradició a les seves espatlles que, per a aquesta mena de preguntes, tenen molt de valor, perquè aquí l'experiència és un grau. Dit això, tot d'una s'ha d'afegir que mai no es té la resposta feta i enllestida, perquè l'home és sempre i roman sempre, i moltes vegades la filosofia ja en té prou d'intentar formular bé la pregunta. Perquè sempre hi ha nous factors, noves experiències, noves perspectives que destaquen nous aspectes o noves

visions, de manera que sempre les preguntes es tornen a plantejar i s'han de tornar a respondre.

L'Obra Cultural Balear, com vós sabeu, va néixer d'un grup d'intel·lectuals catòlics de la postguerra amb inquietuds culturals catalanistes. Els temps han canviat, però aquelles arrels es mantenen encara vives, malgrat les tempestes de l'època actual. Sabem que en el si de l'Església de la nostra diòcesi, dins la qual teniu importants responsabilitats, segueix havent-hi encara molta empatia mútua, però no creis que es limita, més que res, a la part cultural, lingüística, etc.? Ha perdut força el lligam religiós i social i ideològic entre una entitat i l'altra? N'estau assabentat o en teniu formada alguna opinió?

Som soci de l'Obra Cultural Balear des de fa molts anys, des que vaig tornar d'Alemanya, però la veritat és que la meua impli-

el mirall
amb el suport de

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

La revista per als més joves
feta a les Illes

www.esquix.cat

subscriu-t'hi!

cació en l'Obra Cultural ha estat mínima; pag religiosament la quota anual i poc més. Això fa que la conegui poc per dins. La impressió és que efectivament les relacions entre l'Obra Cultural i l'Església o simplement el món de la fe cristiana s'han esvaït, potser per l'evolució social i cultural general, per una banda, i per la manca de presència social i cultural de l'Església, per l'altra.

Què comporta ser membre de l'IEC per al nostre país insular en particular i per als Països Catalans en general? Quin grau d'importància donau al fet que pertanyin a l'Institut persones destacades de

les Illes per tal de donar a conèixer la nostra realitat en tots els sentits: educació, identitat, llengua, cultura, ciència, etc.?

Per al nostre país insular, és un lligam integrador dins el Països Catalans, és una prova fàctica d'aquesta integració. Per als Països Catalans, és un organisme cultural i científic de primer rang, com ho són les acadèmies de les ciències de tots els països del món.

Els filòsofs mateixos han manifestat que els humans no podríem viure sense els sentiments, però ho podem fer sense raonar?

De cap manera, ni tan poc sense parlar. La parla i la raó, enraonar en el doble sentit que en català podem donar a aquest verb, forma part del ser de l'home i per tant configura i determina qualsevol acció seva. Fer ús de la raó no és tan sols calcular, organitzar raonaments i discursos o arguments, obres d'art o pregàries, sol·licituds de beca o cartes d'amor; això són només expressions de la raó, fetes amb més o manco ús de raó i amb més o manco inversió de sentiments; la raó també és quelcom de més pregon en l'home: l'home és en el món entenent, fent ús de la seva raó, sempre, en tot el que fa, almenys en tot el

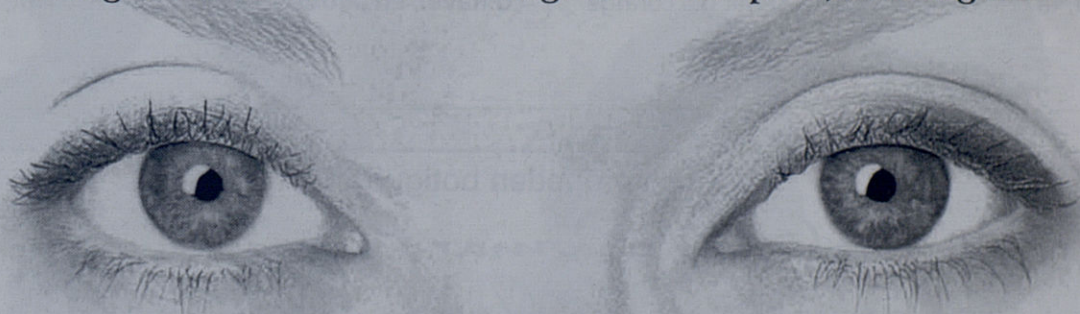
que fa humanament i no per pur mecanisme innat o automatisme adquirit. I també la raó va sempre acompanyada d'un cert to anímic, un cert sentiment, també aquest acompanya sempre l'home.

Jesús no es va cansar de repetir: «No tingueu por.» Però fa poc vaig llegir que un neurofilòsof afirmava que sense por l'home moriria irremissiblement d'una mort prematura. És per això que Jesús va morir tan jove, perquè no va tenir por?

La por és un dels mecanismes naturals de defensa que té l'home i, actuant com a tal, el preserva de situacions que podrien

Obre els ulls

Cirurgia ocular amb làser integral. Més ràpida, més segura.

971 20 15 12 • www.iom.es

moments, si és que n'hi ha i cal que n'hi hagi, entre filosofia i religió? La teologia se sobreentén que sí que ocupa el lloc que li correspon. O no?

Sempre hi ha hagut una gran relació entre la filosofia i la religió. Quan dic una gran relació, no em refereix a una relació harmoniosa, perquè moltes vegades ha estat una relació tensa. Així, per exemple, ja Plató criticà la religió del seu temps, la mitologia i el politeisme, per ser inadequada a la idea de Déu. Però fins i tot amb aquestes relacions que podem caracteritzar de tenses, s'han influït recíprocament. Com diu Habermas, per citar un dels darrers que ha tractat de la qüestió, no entendríem els conceptes bàsics de la nostra cultura i de la nostra ètica sense el pensament cristià o bíblic, per exemple, els conceptes de llibertat, individualitat, persona, responsabilitat, etc.

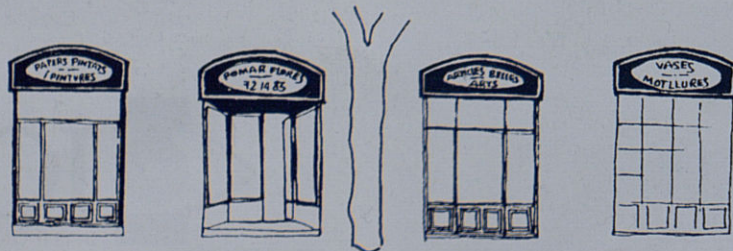
ser fatals, perquè li fa percebre els perills. Però també es pot convertir en un mecanisme que paralitza la persona. Precisament perquè tenim aquest automatisme de la por necessitem que ens donin coratge i saber superar la por. Jesús el que fa és donar coratge, confiança, fa que ens

puguem sentir segurs, una necessitat bàsica per ser nosaltres mateixos i una de les tres experiències bàsiques que esmenta Wittgenstein. En el cas de Jesús, no crec que tingués cap relació la seva mort de jove amb la manca de por, llevat que s'entengui la falta de por en el sentit del coratge

que tingué per afrontar les situacions adverses que afrontà. Hem de recordar que Jesús morí no de mort natural, sinó per condemna de la instància política i religiosa.

Podríeu posar-nos al dia sobre la relació que hi ha, o que hi hauria d'haver, en aquests

"Encara queden botigues"
Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

Parlau-nos, si us plau, un poquet sobre els problemes pels quals passa ara mateix l'Església, i per què els està passant. Sembla que l'Església de Jesús, el cristianisme, no hauria de tenir cap entrebanc en el si de la societat perquè la doctrina de Jesucrist és molt clara, aquella de «us don un nou manament: que us estimeu els uns als altres». Tan difícil és transmetre aquesta invitació i tan complicat és portar-la a la pràctica? Perquè tota la resta sembla secundari.

L'Església ha passat uns anys ben difícils, amb unes crisis que han afectat la seva credibilitat,

que vol dir allò més bàsic d'ella mateixa; perquè si la que predica la fe, el credo, és mancada de credibilitat, és que li falla el més important. I en el cas de la pederàstia dels capellans, ha estat una crisi d'aquesta mena; quelcom d'impensable. És ver que dins el conjunt d'aquesta pràctica és un tant per cent insignificant, però pel que és l'Església no deixa de ser un fet ben significatiu. Segons s'ha dit, això s'hauria degut, supòs que entre altres causes i condicions, al fet que després del Concili, amb la idea que l'Església és una comunitat fraternal que s'ha de regir pel manament de l'amor, no s'haurien aplicat les penes que prescriu el dret canò-

nic, que són les que ara s'apliquen i que òbviament són severes. De totes maneres, em sembla que aquest fet, per ell mateix prou repugnant, ha incidit en un temps de mals averanys, en el qual l'Església d'entrada té mala premsa. Quan la té bona, és amb referència a una persona concreta, però no al conjunt. Quan jo crec que hauria de ser el contrari: em mereix més respecte el conjunt, perquè hi ha molta gent anònima que és molt bona; els dolents som l'excepció o el fruit de la misèria i la debilitat humanes. Fet l'esment de les crisis, crec que també s'ha d'esmentar que en aquests anys s'han afrontat els

problemes que han sorgit. I això em sembla que és una característica d'aquest Papa, que, amb senzillesa però també amb una decisió ferma, afronta totes les qüestions. Basti pensar en les seves reaccions davant el problema que sorgí arran del seu discurs a Ratisbona i l'escàndol de la pederàstia, en l'ordre posat a les finances vaticanes, en el meravellós viatge a Turquia, etc. Viure i predicar el precepte de l'amor no és tan fàcil, ni en una societat suposadament tan liberal com la nostra. La societat no es regeix per l'amor i rebutja tot aquell qui no va segons la seva lògica; la seva forma de conducta es condueix per

amb esquerra unida
VALOR **d'esquerres**

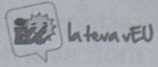
Esquerra Unida al Parlament de les Illes
Manel Carmona, cap de llista per EU al Parlament
Sara Mulet, núm. 2 per EU al Parlament

Esquerra Unida al Consell de Mallorca
Albert Aguilera, cap de llista per EU al Consell de Mallorca
Aina Díaz, núm.2 per EU al Consell de Mallorca

Esquerra Unida a l'Ajuntament de Palma
Aina Comas, Cap de llista per EU a l'Ajuntament de Palma
Eberhard Grosske, núm.2 per EU a l'Ajuntament de Palma

enib@eu-balears.org www.esquerraunida.org www.tzquierda-unida.org

l'egoisme i la reciprocitat, però en general no per l'amor i la gratuïtat. Record que una senyora, ja a prop de 100 anys, un dia em digué: «Fes bonda i et diran beneit.» Doncs això és el que ens passa. Ens diuen beneïts de moltes maneres; i a vegades nosaltres, per defensar-nos-en o per interessos propis, empram les seves mateixes armes, deixam de regir-nos per l'amor.

No creis que hi ha massa parafernàlia eclesial? El Papa de Roma, els cardenals, els bisbes, els canonges, una litúrgia passada de moda, un vestuari barroc i anacrònic, unes celebracions eucarístiques molt avorrides,

processons públiques, campanes, temples... Tot plegat, per la senzillesa del missatge de Crist, no és massa rebombori?

Tendesc a la simplicitat i a les formes sòbries. Per tant, de la parafernàlia en principi en fuig, em molesta. Malgrat tot, crec que tots dos podem reconèixer que heu fet una simplificació, una generalització, i que s'haurien d'introduir moltes distincions. Per exemple, no em direu que la celebració del Papa al temple de la Sagrada Família a Barcelona no va ser una meravella de viure i de veure i d'escoltar. I és una de les celebracions més complexes i solem-

nes de la litúrgia romana. Per tant, hauríem de distingir celebracions i celebracions, accions, expressions, etc. Un primer matís ve donat pel fet que hi ha «parafernàlia», és a dir, expressions diguem-ne solemnes o sumptuoses, que tenen el seu sentit. D'altres són certament buidor. D'altres adquireixen sentit, no per ser expressió de la tradició, sinó del sentiment popular. Cosa semblant es podria dir de les distincions personals o de càrrecs.

I de les celebracions eucarístiques normals, què ens en deis?

Respecte de les celebracions eucarístiques nor-

mals, crec que efectivament vivim un moment difícil, perquè les tenim en català, se suprimiren ritus inexpressius, i tots esperam que diguin immediatament qualche cosa a cadascú en qualsevol moment i que ens responguin al moment que vivim cadascú. Això és impossible; el moviment hauria de ser el contrari: entrar en la celebració per viure-la en la seva significació i intensitat i no esperar que la celebració s'adapti a mi i al meu moment. És cert que cadascú la viurà a la seva manera; és i ha de ser així; però alhora cadascú ha d'intentar d'entrar en el misteri. Davant les celebracions que no responen immediatament

ens sentim decebuts, perquè ens sonen a cosa aliena; en canvi, n'hi ha d'altres que somien en la litúrgia celestial i que volen retornar al ritus tridentí.

Vós sou un gran amant de la literatura. Cal suposar que es tracta, en general, d'una literatura amb molts elements humanístics i espirituals, la qual no deixa de ser la millor literatura universal, només hem de fer un cop d'ull als grans autors clàssics. Tots mantenen una relació amb la condició humana, amb el misteri de Déu, de la naturalesa i de l'home. Tenim curiositat per saber quins han estat i són els vostres autors literaris preferits, i quins ens recomanàreu. Quins són, al vostre saber i entendre, els grans filòsofs de la Història, els grans teòlegs, els grans escriptors..., fins i tot els grans Papes?

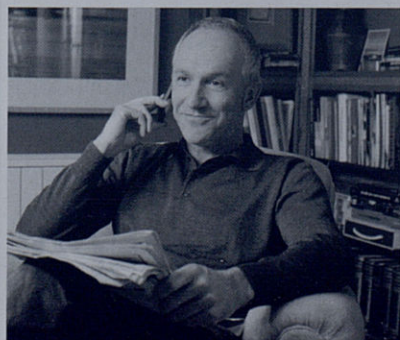
Obviament, m'ha interessat la literatura, però com a descans o relax de l'esperit. En llegesc poca, no perquè no m'agradi, sinó per manca de temps. I pel que fa a la que llegesc, som molt selectiu. Procur que siguin obres en si mateixes significatives o que tinguin qualche cosa a dir al filòsof o al creient. La gran dificultat que trob en seleccionar és que cada dia se'ns presenten obres úniques, i per tant per a mi no representa cap selecció. Quan hi ha tantes meravelles, és que el llistó es posa baix. Segurament he llegit una mica de tot, tant d'antics com de contemporanis, espanyols i estrangers. Però m'han interessat Dostoievski i Tolstoi, pel gran món que representen i les inquietuds que expressen; Kafka i Musil, perquè representen la fi d'un món, del món d'abans de la Gran Guerra. (Respecte de Kafka, em passà una anècdota curiosa: en vaig llegir algunes obres durant un

any sabàtic a Alemanya. Allà vaig conèixer un capellà espanyol i molts de diumenges l'ajudava a les celebracions. Un dia em va venir a veure a la residència, i veure que treballava sobre Hegel i que, per descansar, llegia Kafka, li va semblar inimaginable; ho repetia arreu, es va pensar que jo era un d'aquells boigs de fermar.) També ho fa meravellosament, això de presentar el món d'abans de 1914 i fins al principi de 1940, Stefan Zweig en *El món d'ahir*, que he llegit fa poc, perquè m'interessava com a context cultural en el qual es forma Walter Benjamin.

També, vos mateix sou autor literari, en certa manera. Els vostres llibres són més de lletres que de ciències, si es pot dir així. Sou un humanista, també si es pot dir així. És la vostra inquietud religiosa la que us empeny a escriure i publicar els vostres llibres, encara que no hi deu faltar

tampoc un interès molt relacionat amb l'antropologia i el pensament. Ens interessa molt la vostra resposta.

Ja he dit que pròpiament no em sent escriptor, en el sentit en què generalment s'empra aquest terme, perquè escric per tractar unes qüestions, no per l'escriptura mateixa. I certament tot el que he escrit es mou per aquests camps de la filosofia que he conreat especialment, com la història de la filosofia, la filosofia de la religió, l'ètica, l'antropologia filosòfica, etc. Els escrits solen ser el resultat de la meua activitat en la docència i la investigació. En tot hi ha sempre l'interès de respondre a qüestions que es plantegen avui i que si no es plantejaven s'haurien de plantejar. És a dir, crec que sempre hi ha l'interès i la referència a l'actualitat que vivim. Certament que aquesta referència és més o menys directa; per exemple, l'estudi sobre la moralitat a la filosofia del

"Jo vull estar tranquil, per això m'agradaria que el preu de la llum i del gas no pugés, per exemple, durant els propers tres anys"

CLICK

Fem un tracte?
902 508 230
www.endesaonline.com

llum · gas · persones

dret de Hegel (*La moral como derecho. Estudio sobre la moralidad en la filosofía del derecho de Hegel*, de 2001) no és directament un problema que es plantegi a l'opinió pública, però sí que ho és el problema de la moralitat, en el qual Hegel dóna pistes força actuals.

Quina és en concret la vostra tasca en el si de l'Institut d'Estudis Catalans?

En el si de l'Institut d'Estudis Catalans, i en concret en la Secció de Filosofia i Ciències Socials, no hi tenc cap tasca ni càrrec especial. Participo a les reunions i a les tasques que s'organitzen, com va ser el Curs d'Alts

Estudis amb motiu de la celebració del centenari. Per la meua part, he desenvolupat dos projectes d'investigació, finançats per l'Institut, el primer dels quals ha donat com a resultat l'edició catalana dels escrits berlinesos sobre religió de Hegel; del segon encara no n'ha sortit la publicació.

Entre les tasques específiques que m'encarregaren hi hagué la d'organitzar la primera sessió que la Secció de Filosofia i Ciències Socials va fer fora de Barcelona. Va ser una jornada que va tenir lloc a Palma, el 20 de març de 2009, amb dues conferències sobre la realitat balear, sobre l'aspecte econòmic i sobre el cultural, que feren els senyors

Antoni Riera i Pere Fullana respectivament; a més, es va fer una visita a la Seu i una volta per la ciutat vella, guiats pel senyor Gaspar Valero, i una visita a la sepultura de Ramon Llull, on es va dipositar una corona de flors. Atès que fou un èxit, cada any es fa una sessió en un país diferent; així l'any passat es va fer a Perpinyà i enguany es fa a Andorra.

I, per acabar, ens hauríeu de dir què és un canonge? Ja que no n'hem parlat durant tota l'entrevista, què fa un canonge de la Seu?

Un canonge és un capellà que col·labora en les tasques pastorals que es

fan a la Seu, com altres capellans en fan a altres llocs, per exemple a les parròquies o altres centres. La Seu, no sé si ho sembla o no, però de fet té una agenda bastant carregada. Segurament que el més conegut sigui l'aspecte de culte, celebracions litúrgiques festives, que són participades per molta gent. En general, crec que es ben pot dir que es preparen amb molta cura; li toca a la Seu i a més té els mitjans adients per fer-ho, i ho fa, i sembla que la gent ho aprecia. La Seu, en raó del que és, la seu, la catedral del bisbe –d'aquí li ve el nom de catedral–, és una caixa de ressonància o el lloc de celebració de molta de la vida de la

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

diòcesi, tant pel que fa a les celebracions litúrgiques més importants com també a altres celebracions; per exemple, ara el 50è aniversari de la fundació de Càritas, o la trobada de la joventut amb la Creu de la Diada Mundial, etc. Però el culte té la seva prolongació en la vida, que en aquest cas es manifesta sobretot en la cultura, que a la Seu també hi té una presència molt significativa. És un edifici emblemàtic, potser el que ho és més de Mallorca, la qual cosa fa que es converteixi en un lloc significatiu per a tota la societat; i d'aquest aspecte cultural en som conscients i tenim intenció d'aprofitar-lo. Això no és res nou; des que es funda-

ren, les catedrals foren les seus de les escoles cate-dralícies que donaren lloc a les universitats. Per això, en un àmbit molt més modest, volem cultivar aquests lligams culturals per fer arribar l'evangeli de Jesús a la gent que

s'acosta a contemplar l'art i la bellesa, la història i la cultura que al llarg dels segles la comunitat cristiana ha deixat a la Seu com a expressió de la seva fe. De fet, l'art és un dels àmbits que pot servir per fer present el Misteri en la

vida, per fer visible l'Invisi-ble, per parlar de l'Inefa-ble. I en aquesta conjun-ció de culte i cultura, diria jo que es mou l'activitat de la Seu i per tant la dels canonges.

Moltes gràcies.

convergència
per les Illes

Josep Melià
al Parlament

És el que vius.

El que aprens.

El que comparteixes.

És el que et fa avançar.

Per això, nosaltres et seguim,
ens movem amb tu.

**Ens
movem
per tu**

90.6

**nova
freqüència**

[M]ona Mallorca

rtvmallorca.cat

«Fotògrafs de la natura 2011», al Centre de Cultura "SA NOSTRA"

Després d'haver-se vist al British Museum, les millors fotografies del Wildlife Photographer of the Year es poden contemplar, fins al 25 de maig, al Centre de Cultura "SA NOSTRA" de Palma.

La mostra reflecteix la feina de 90 fotògrafs, professionals i aficionats, procedents de 25 països. Inclou totes les fotografies guanyadores del concurs Veolia Environnement Wildlife Photographer of the Year de l'any 2010, el certamen de fotografia de naturalesa més prestigiós i important del món, convocat pel Natural History Museum i la BBC Wildlife Magazine. Les imatges han estat seleccionades entre les 31.152 que s'hi varen presentar de més de 80 països del món.

Les fotografies guanyadores han estat triades per un jurat internacional considerant-ne la qualitat artística, la varietat de les matèries i dels subjectes retratats, i també els diferents estils dels autors. Podreu contemplar retrats memorables i imatges extraordinàries, paisatges impressionants i reportatges inoblidables. Un conjunt que ens recorda l'esplendor, el dramatisme i la varietat de la vida del nostre planeta.

Documentar les meravelles de la natura

El premi va néixer el 1964 amb l'objectiu de promoure que els aficionats i professionals de la fotografia registrin i documentin les meravelles i la bellesa de la natura. *El rei dels zoopilots*, del fotògraf hongarès Bence Máté (Pusztaszer), fou guardonada amb el premi Wildlife Photographer of the Year.

Tres fotògrafs espanyols

Entre els premiats destaca la presència de tres fotògrafs espanyols: Jordi Chias, per *Tortuga en problemes*, guanyador de la categoria Premi Planeta Terra, destinat a recollir imatges que fomenten el respecte i la preocupació per la natura. També en la mateixa categoria, Daniel Beltrá fou guardonat amb el segon lloc amb la imatge *El darrer arbre*, que documenta les devastadores repercussions de la desfo-

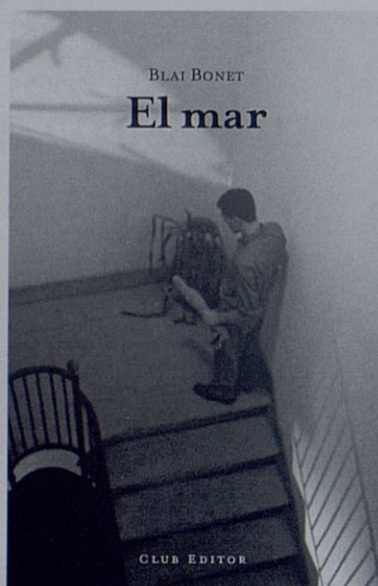
restació. Francisco Mingorance va guanyar en la categoria forma i composició amb la fotografia aèria *Quadre de la naturalesa*, sobre el riu Tinto.

Lloc: Centre de Cultura "SA NOSTRA" (Concepció, 12)

Dates: Fins al 25 de maig

Primavera de llibres

BIEL MESQUIDA

LLEGIR A L'AIRE LLIURE. M'he assegut al banc que hi ha devora la vella glorieta entapissat de barbeta que amb la sequera d'aquesta setmana passada ha perdut aquella verdor refulgent. He pensat que el banc de marès gris és la frontera entre el jardí i el petit parc de pins, mates i alzines. M'ha agradat molt la idea de seure damunt una frontera: lloc d'entrecreuaments, de tràfics, de mescladisses, de mestissatges... Primer de tot m'he dedicat a tancar els ulls i escoltar el paisatge sonor que estava teixit de tota una polifonia de refilars de verderols, ropits, mèl-leres i altres ocells que feien passes per l'aire. Si m'hagués deixat anar per aquelles músiques, acompanyades del perfum embaumador de les flors de mel de l'heura, hauria caigut dins

un somnieig llarg i delicat. Però m'he estimat més deixondir-me i agafar un llibre. N'hi havia un caramullet: *Un lloc a l'ombra* (Proa), de M. Rosa Font; *La Moràvia* (Galàxia Gutenberg / Cercle de Lectors), de Julià Guillamon; *Contra la mort* (Proa), de Pere Rovira; *Le siècle où la parole a été la victime* (Mercure de France), d'Yves Bonnefoy; *Emmaús* (La Magrana / Anagrama), d'Alessandro Baricco. El primer que m'ha vengut a les mans s'avenia molt amb el meu estat d'ànim: *Les bones companyies. Poetes i poemes* (Galàxia Gutenberg / Cercle de Lectors), de Jordi Cornudella. És un exemplar que ja es veu molt tocat perquè fa un parell de mesos que el passeig. Arreplega magnífics materials dispersos amb versos de

t e n d è n c i e s
[llibres]

nombrosos poetes clàssics i contemporanis i també de Cornudella mateix. I per afegitó nombroses contarelles al voltant de poetes, de traduccions, d'intuïcions poètiques. La primera part conté quatre capítols entorn dels tombs de l'any, de Carner i l'estiu a Carner i la tardor, passant per lbic i la primavera i per Horaci i l'hivern. Totes les traduccions del poetes antics són de Cornudella. I tenen el saber i el sabor d'un amador de les harmonies de les paraules com el poeta Cornudella, que fa viatjar d'una llengua clàssica a la catalana els mots alats. La segona part comença amb tres capítols que mostren converses de l'autor amb Joan Ferraté, un poeta amic i savi que li ha ensenyat molta de poesia i també la manera de llegir amb el màxim rigor i aprofitament. Als quatre capítols següents Cornudella mostra com els tractes assidus amb els poemes omplen la vida dels lectors i ens dona apunts i comentaris que ens fan més sensibles a la música dels mots. A la tercera part Cornudella, amb l'influx d'un pintor-poeta com Perejaume i un músic com Louis Couperin, ens ofereix una suite de set poemes amb noms de dansa que alegren l'esperit i el deixen ple de ressonàncies i ecos. La quarta part és una antologia de poetes estimats de Cornudella que ell ha traduït i dels quals en dona la versió original. Val l'alegria sentir la veu catalana-cornudellina d'Hesíode, de Safo, d'Anacreont, de Catul, de Píndar, d'Horaci, de Marcial, de Goethe, de Frost i molts més. Una deliciosa festa de llepolies clàssiques amb un parell d'autors moderns. Bravo, Cornudella! I gràcies! Com no vols que amb un llibre així perdi el sentit de l'hora, del temps i de l'estació. Un ropit que s'acosta molt i em refila escandalosament devora el peu esquerre em fa pensar en Emily Dickinson. En un dels seus poemes, que duc gravat a la pell de l'esperit. Tanc els ulls i somni.

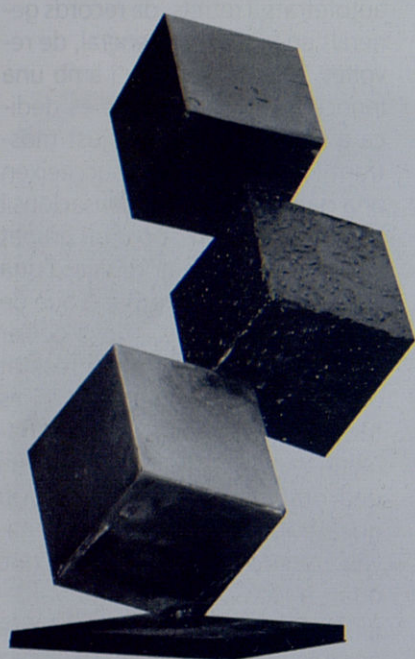
NOVA EDICIÓ D'EL MAR, DE BLAI BONET. Andreu Ramallo i Manuel Tur eren dos al·lots quintos del mateix poble, Argelús, del mateix grup d'amics, amb Pau Inglada, Julià Ballester i, un poc més de lluny, Francisca Luna. Eren més això que no ben bé amics. Aquella colla va veure als anys trenta com el pare d'un d'ells afusellava alguns dels homes del poble, els que havien estat a l'altre costat a la guerra. Tornaven immediatament nins de la guerra, i desapareixien. Anys després, quan ja han passat a ser els joves de la postguerra, els nois de la guerra, Tur i Ramallo es retroben en un sanatori de tuberculosos a la muntanya. Així ho llegim a la novel·la *El mar* (Club Editor) de Blai Bonet, així ho veiem a la pel·lícula *El mar* d'Agustí Villaronga. Carles Rebassa, en una biografia, desgraciadament encara inèdita, de Blai, contava fil per randa com va anar la cosa: «A la vida del temps, plena de negrors, la postguerra passà i d'ella en va quedar com a testament un inesfondrable mur que semblava que mai havia de començar a escardar-se. Feia divuit anys que havia acabat la guerra. Era al 1957, que el jove poeta místic amorós Blai Bonet guanyava el premi Joanot Martorell amb la novel·la *El mar*, que aquell any tenia per jurat Sebastià Joan Arbó, Salvador Espriu, Joan Oliver, Joan Sales i Carles Soldevila. La novel·la havia estat presentada l'any anterior sota el títol *Haceldama*, i va ser refusada com a guanyadora. D'ençà que Blai Bonet començà a escriure-la, sempre s'havia anomenat *El mar* o *El silenci i el mar* —un títol que, segons les germanes Ribot, li prengué al mossèn d'un llibre de versos que preparava. Finalment, davant les presses i els nervis de presentar-se a un premi que creia guanyat, li posà com a títol el que tenia pensat per a la seva propera novel·la, que hi apareixia citat i tenia certament connotació amb tot l'entorn que es descriu a *El*

mar. Per sort, però, a l'any següent, tornava al títol original i l'escurçava, i el text guanyador era presentat amb el nom pel qual el coneixem ara. L'edició de la novel·la seria al mes d'abril, probablement cap al dia de Sant Jordi.»

«Aquest text és, a part de potser la novel·la menys novel·la de les novel·les de Blai Bonet, un ésser viu, comunicador i en constant estat de moviment, una creació contínua i independent de llengua, de llenguatges, de situacions, de personalitats que no es destrien, d'angoixes, de pensaments, de retrats i autoretrats, i retrets, de records generals en la societat general, de revoltes. Molt lentament, i amb una innocència autèntica que es dedica a explicar el mal tot just mostrant-lo tal com és, se succeeixen una damunt l'altra les sensacions i les comunicacions, no d'un grapat d'al·lots en un sanatori, sinó d'una individualitat fragmentada que de cop crea una manera nova de ser home. Blai Bonet conta la realitat del temps en una època en què es tendia a recordar fragmentàriament, i a representar la realitat com una gran, feliç i espanyola creu que, resignats i contents, carregaven entre tots. Diu la llegenda que quan el censor encarregat va llegir-la va decidir no tocar ni una paraula, perquè "el text li havia inspirat molt de respecte".» Això ho conta en un magnífic epíleg d'aquesta edició el professor i crític Xavier Pla, que ha fet recerques a Alcalà d'Henares d'aquell manuscrit no censurat i que després canviaria de fesomia i de planes amb el treball d'editor de Joan Sales. L'actual edició acurada del Club Editor, que dirigeix Maria Bohigas, posa al carrer i a les mans dels lectors un dels nostres clàssics contemporanis, el mestre Blai Bonet, que hauria de ser un dels regals magnífics que aquests lectors poden fer-se per Sant Jordi que arribarà suara tot ple de novetats i llepolies. Una rosa i *El mar*: luxosa i bella combinació!

Toni Mandilego: Geometries, tensions i equilibris

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

Mandilego, Sense títol.
Tècnica mixta, 34 x 21 x 18 cm (2010).

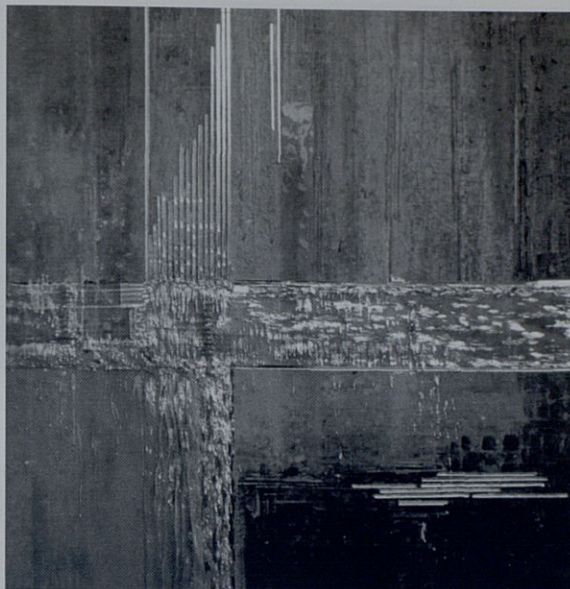
La trajectòria creativa de Toni Mandilego (Palma, 1958) ha estat sempre profundament compromesa amb la recerca de la capacitat expressiva dels materials que utilitza en les seves pintures i escultures. *Des-equilibri* és el títol de la mostra que presenta al Casal de Can Fondo d'Alcúdia. El ferro, l'acer inoxidable, la fusta i el vidre són els principals integrants d'un vocabulari plàstic que l'artista complementa, en les obres que integren aquesta mostra, amb nous elements com les resines, el metacrilat o el color. La nuesa dels materials, en efecte, s'enriqueix ara amb pàtines de color que s'apropien, progressivament, de les superfícies de les peces que Mandilego treba-

lla pel camí de l'abstracció, una abstracció amb referències figuratives subtils que el connecten amb la mar, amb l'horitzó, amb la naturalesa que estima.

En l'escultura i en la pintura, en els fars, en els pèndols, en les llunes, en les acumulacions de cosos geomètrics o en les masses de color que conformen l'univers simbòlic de Toni Mandilego, hi trobam un joc d'equilibris que estimulen els sentits de l'espectador. La solidesa dels volums cerca el seu contrapès en la fragilitat del material utilitzat, la nuesa i la fredor de l'acer inoxidable dialoguen amb la calidesa de les pàtines de color, els materials industrials es fonen amb els naturals, el ferro que plora òxid s'uneix

tendències

[art]

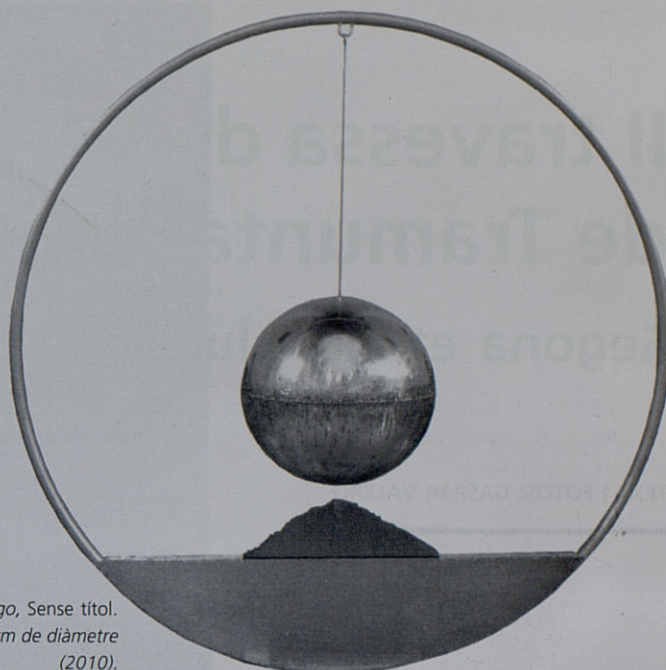
Toni Mandilego, Sense títol.
Tècnica mixta sobre fusta, 100 x 100 cm (2010).

a la fusta en una simbiosi gairebé impossible, les línies horitzontals i verticals es fonen amb el cromatisme dels quadres que l'artista treballa meticulosament.

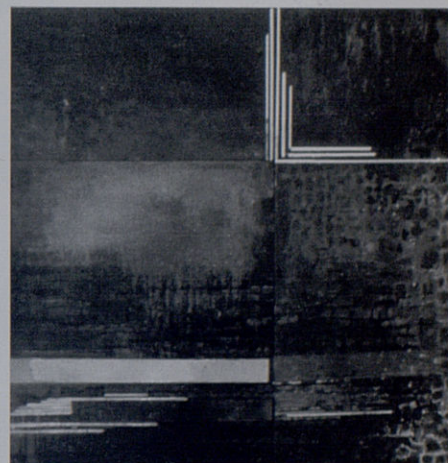
Dualitats. Matèria i esperit

En el decurs dels darrers anys, la pintura de Mandilego ha evolucionat d'una interpretació personal del paisatge i de l'espai, amb marques d'horitzó i amb predomini de tonalitats clares, a una abstracció amb plans i taques de colors vius, estructurats amb materials com el vidre, la resina o el metacrilat. L'artista, ara, atorga llibertat a les pintures, com ho fa amb les escultures, construint un pont invisible entre la matèria i l'esperit, creant noves formes d'interpretar el cosmos.

En aquesta mostra, Toni Mandilego investiga entorn de la dualitat, explora la teoria dels oposats i experimenta amb nous materials que conformen peces homogènies en les quals conviuen harmonia i tensió, simetria i desequilibri, quietud i dinamisme... En la proporció justa, aquests elements busquen l'ideal de proporció, des-

Mandilego, Sense títol.
Tècnica mixta, 200 cm de diàmetre (2010).

Toni Mandilego, Sense títol.
Tècnica mixta sobre fusta,
100 x 100 cm (2010).

afien la gravetat i proposen una estabilitat desafiant, atrapant el buit i creant fórmules associatives noves. Les llums que reflecteixen, les ombres que projecten i el punt de vista de l'espectador aconseguen, finalment, dotar les peces de noves lectures i percepcions.

Rectes i corbes, horitzontals i verticals, esferes i prismes conviuen amb naturalitat, es desenvolupen en l'espai construint estructures complexes, ballant i desafiant les lleis naturals, dibuixant un espai eteri que ocupen amb fermesa. Contemplant les escultures de Toni Mandilego, aquestes se'ns mostren

com esbossos o maquetes de peces de grans dimensions que, per la seva rotunditat, necessiten un espai obert on poder créixer i desenvolupar-se fins a l'infinit. La seva obra fusiona força i poesia, espai i ànima, tensió i màgia, acció i bellesa, i ens comunica la passió de Mandilego pel seu treball, un treball sincer que ens aporta la seva particular visió de la vida i dels somnis, i que es mantindrà, sempre, a la recerca de la llibertat.

Toni Mandilego. Des-equilibri

Casal de Can Fondo - Alcúdia
Fins a l'1 de maig de 2011

Il travessa de la serra de Tramuntana tira a tira

Segona etapa: Lluc-Selva

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Itinerari

Santuari de Lluc - Son Amer -
coll de sa Batalla - cases des Guix
- sa Bretxa Vella - sa Llençoniassa -
sa Coveta Negra - Son Canta -
sa Costa Llarga -
es Cavall Bernat - Caimari -
Selva

Horari aproximat:

3 h (temps aproximat de mar-
xa, sense les aturades)

*El Salt de la Bella Dona
des de la Bretxa Vella.*

[itineraris]

t e n d è n c i e s

Els camins de Lluc

La data de la trobada de la imatge de la Mare de Déu de Lluc se situa cap a l'any 1239, i els primers pelegrinatges es documenten el 1273. La primera via al santuari de Lluc que coneixem des de Selva i Caimari és el camí medieval de les Creus, anomenat així pels set medallons que contenen relleus amb els goigs de la Mare de Déu. El segon camí, que forma part de l'anomenat actualment camí vell, fou bastit entre 1705 i 1719. Les obres foren dirigides per l'enginyer de fortificacions Martí Gil de Gaínza. El tram més espectacular n'és el que circumda per ponent el pas des Grau, amb sa Llengonissa i sa Bretxa Vella. La carretera actual, que convertí la via del segle XVIII en camí vell, fou començada l'any 1884, sota la direcció de l'enginyer Emili Pou, posteriorment substituït per Eusebi Estada; s'obrí al trànsit el 1891. Hi hagué alguna veu crítica amb la nova via, com la de Josep M. Quadrado, que comentà que la carretera feia el santuari «massa

El camí Vell de Lluç, sa Llongonissa.

accessible». Avui un bon tram del camí vell de Caimari a Lluç forma part del GR-222 (Artà-Lluç).

Descripció de l'itinerari

Iniciem la segona etapa de la Travessa al santuari de Lluç. Des de la plaça dels Pelegrins, passam per Ca s'Amitger i anam per un tram de carretera. Ben aviat, abandonam l'asfalt i voltam a la dreta pel camí del refugi de Son Amer; iniciam aquest camí després de passar una barrera amb botador. El torrent queda a la dreta, amb ufanosa vegetació. Prest arribam a l'altura del molí d'aigua, que es troba a la dreta; té cases i dos molins fariners moguts per l'aigua de la síquia. El camí del refugi es converteix en camí de feradura, que puja serpentejant i ombrívol un costeret i ens deixa a les cases i refugi de Son Amer.

Davallam del refugi de Son Amer per la banda sud, pel camí de feradura, empedrat i escalonat, que agafam a l'esquerra. Arribam al camí de carro, on un cartell marca el GR-222 a Caimari, per on hem de continuar, per la dreta. Un altre indica el GR-221 que arriba a Pollença, que deixam a l'esquerra, vora l'aparcament. Un minut o dos més enllà, deixam el camí de carro i anam per l'esquerra, per l'alzinar espès; passam una síquia i, més avall, franquejam un portellet que

www.esrefugi.es

ESQUÍ SNOW	ESCALADA	BARRANC ESPELEO	VIAIGES	MONTANYA CREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

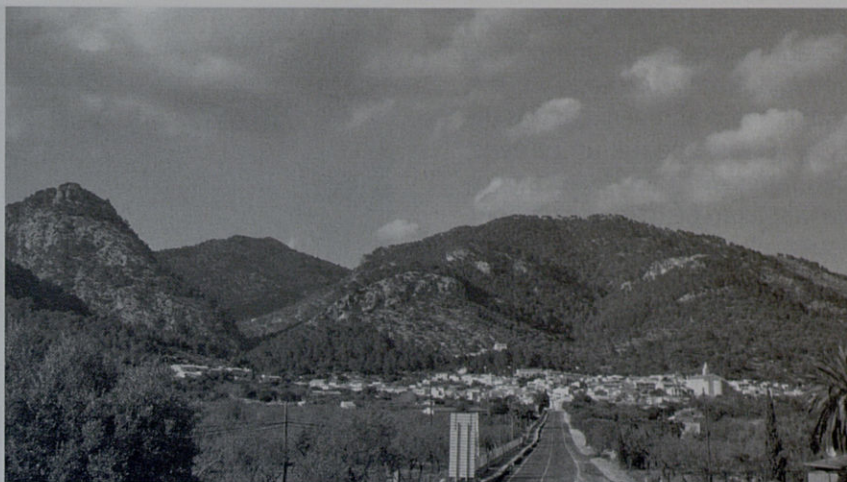
ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

ens permet passar el pontet d'un torrentó. Ara en pujada, alguns minuts més amunt, passam vora una gran alzina i observam exemplars de murta, d'estepa llimonenca i alguna argelaga. Pujam el costeret amb arboceres i pins fins que arribam a una paret de marge i voltam a la dreta. Pujam alguns graons i entram en un carrer interromput, amb la carretera gran a la nostra esquerra.

A tres minuts de la bifurcació anterior, posam atenció, perquè el carrer s'acaba i el nostre camí passa a la dreta de l'asfalt, entre aquest vial interromput i la carretera gran. Tres minuts més endavant de la bifurcació anterior continuam pel carrer en línia recta, deixant de banda una via a la dreta. Amb edificis nous de la urbanització des Guix a la dreta, dos minuts més tard arribam a l'inici del coll de sa Batalla, al creuer de les carreteres de Sóller (Ma-10), que

Caimari des de Selva.

continua per la dreta, i la de Lluc (Ma-2130) i Pollença (Ma-10), que discorren per l'esquerra. Un cartell del GR-222 ens indica: «10 min refugi de Son Amer; 25 min Lluc». Per la dreta, també s'arriba a Lluc, per la font Coberta, en 25 minuts.

Des de la carretera avançam uns

quants metres d'asfalt en direcció al que és pròpiament el coll. El coll de sa Batalla es troba situat en la carretera Inca-Lluc (Ma-2130, quilòmetre 14,800), vora la benzinera. Continuam un tram per la carretera cap al sud, en direcció a Inca. Si aixecam la vista, trobarem l'espa-

FRANCESC ANTICH
PRESIDENT

SEGUEIX AMB EL CANVI
CONTINUA CON EL CAMBIO

www.psib-psoe2011.org

PSIB
PSOE

dat coster de tramuntana del puig Caragoler des Guix, que dibuixa penyalars amb formes curioses, com l'esperó anomenat es Nas des Frare. Escassament a un centenar de metres de l'inici de la caminada passarem per damunt un pont, estret i alt, que franqueja el torrent des Guix o de Comafreda. Una vegada hem passat el pont, hem de deixar la carretera i agafar el camí de la dreta. A l'inici del camí hi ha un portell amb una barrera metàl·lica i, traspassada aquesta, a la dreta, hi ha una petita barraca de planta quadrada molt derruïda.

A un centenar de metres del portell de la carretera, arribam a la font des Guix. Té una allargassada pica on cau directament el broll de l'aigua, sense mina. Deixam la font enrere i prest arribam a una bifurcació. El camí Vell Inca-Lluc continua recte, en direcció sud-est, cap a les cases des Guix, per on continua el nostre itinerari, i deixam a la dreta el camí de Comafreda. Un poc més endavant arribam al lloc que ocupaven les cases des Guix. Aquestes cases foren enderrocades l'any 1998, i avui hi ha el buc d'una casa a mig construir. El nom denota activitats relacionades amb l'extracció d'aquest material.

Passam per un alzinar ombrívol, amb dos rotlles de sitja enmig del camí, i arribam a una paret transversal amb restes d'un portell es-

Refugi de San Amer.

baldregat. És l'inici de la denominada Bretxa Vella, que constitueix un pas artificial realitzat l'any 1708. El camí té un marge de sosteni-

ment a l'esquerra vertiginós, sobre l'espadat, a més d'una pareteta lateral de protecció. Les vistes són espectaculars. Un poc més enda-

el mirall

amb el suport de

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

ecogràfic
disseny

francesc de borja moll, 8a baixos · 07003 · palma
971 723 819 · 649 670 163
ecografic1@gmail.com

vant, vora l'esplanada que s'estén a l'esquerra, cap al buit, s'albira sa Bretxa Nova, amb la carretera al fons, i el pas des Grau, amb el salt

de la Bella Dona, que donà lloc a la conegudíssima llegenda.

Es Grau era un muradal rocós que antigament, pel camí de les Creus, s'havia de superar amb una graonada molt àeria i perillosa. Des de principi de segle XVIII, es canvià el curs del camí i es va fer sa Bretxa, avui anomenada Bretxa Vella, ja que a final de segle XIX, amb la carretera, es féu un altre tall a la penya des Grau, sa Bretxa Nova.

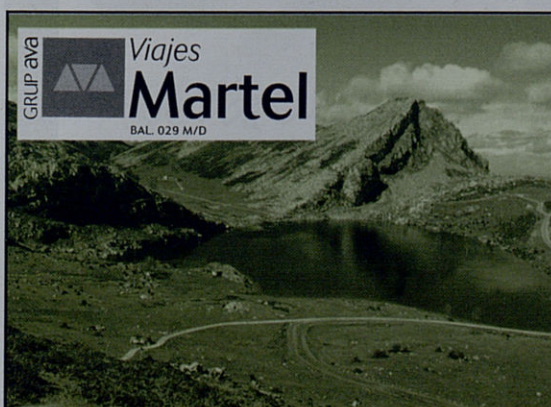
Avançam per sa Llengonissa, envoltats d'estepes llimonenques, ginebrons, mates, porrasses, oliveles i cebes marines. L'empedrat del camí en aquest tram és molt remarcable, així com el marge de sosteniment. Més endavant, deixam el camí vell de Lluc i el final de sa Llengonissa i continuam recte, en pujada, pel nou disseny de camí GR que ens condueix al collet de sa Coveta Negra.

La pista ens deixa en un collet a partir del qual davallam per una pista rosta que s'endinsa per l'alzinar, amb el torrent a l'esquerra. Camí avall, a la dreta queda el sender del pas de n'Arbona. Més avall encara, deixa a la dreta una penya amb una làpida que recorda un accident d'escalada. Arribam al portell del final del camí de sa Coveta Negra, a la carretera principal. Franquejam l'asfalt per un pas inferior, un pontet vora el torrent. A l'altra banda, anam per

l'esquerra, amb l'àrea recreativa a la dreta. El nou camí, amb el marge de la carretera a l'esquerra, ens condueix a les cases de Son Cantà. Deixam a l'esquerra la zona des Barracar, per on anava el camí vell, avui ocupat per la carretera.

Les cases de Son Cantà, situades a l'esquerra del camí, rere el marge de la carretera de les cases, i amb una posició alterosa sobre el clot des Mercadal. Son Cantà fou propietat durant molt de temps dels Solivells, dits «Cantà» de malnom. Té alçat de dues plantes i portal forà d'arc rodó.

Començam a davallar sa Costa Llarga, amb l'empedrat que ha estat restaurat pel Consell de Mallorca. Al final de la costa, travessam la carretera asfaltada, vora la fita del quilòmetre 9. Passam un altre camí de carro, que condueix a la rota de n'Esteve, i continuam en tendència a l'esquerra. Un grup de figueres i una torrentera amb el jaç emmarcat i cobert de falgueres queden a la dreta. Avançam ara entre alzines, i un poc més endavant, trobam, a la dreta del camí, una roca anomenada es Còdol d'en Ceba o d'en Seda, amb alguna contarella sobre endevinar amb pedretes el forat que té davant. Arribam així a una bifurcació, que no és més que una separació del camí de carro, que continua per la dreta, i el camí de

GRUP AVA

Viajes
Martel

BAL. 029 M/D

AVANÇ ESTIU 2011

CIRCUIT GALICIA	5 NITS	285 euros
ASTURIES A FONS	5 NITS	295 euros
SEVILLA. POBLES BLANCs		320 euros
EUROPA		
BAVIERA I TIROL	7 NITS	1.225 euros
HOLANDA	7 NITS	1.350 euros
MUNIC-SALZBURG	7 NITS	1.210 euros
LLARGA DISTÀNCIA		
DUBAI	4 NITS	1.850 euros

Oms, 50 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com

Lluc des de Son Amer .tif

ferradura, una drecera que continua cap a l'esquerra, en davallada amb graons. El camí continua entre pins i arribam aviat vora una gran penya vertical que s'aixeca a l'esquerra del camí, amb el vessant de ponent que cau tallat ben arran de la via. És coneguda aquesta penya amb el nom de Cavall Bernat, tot i que també s'hi ha aplicat el nom de Filosa de la Mare de Déu. A la base de n'Escuder, a la dreta, apareixen les coves, rogenques. La principal té el nom de cova de sa Rota d'en Tonet o cova des Marges. Mentre, a l'esquerra es veuen els paraments dels marges de sosteniment de la carretera principal. Un poc més endavant, el camí vell s'acaba, devorat per la carretera. Avançam per l'asfalt, amb el puig de n'Escuder que domina el panorama visual, i deixam a la dreta el camí que s'endinsa pel comellar des Horts. També observam la rota des Carter, amb la caseta que mostra

Drogues ? Alcohol ?

Si tens preguntes, tenim respostes

T'hi oferim:

- Informació i assessorament sobre drogues i conductes addictives
- Tallers de pares i mares
- Formació i assessorament de mediadors
- Tallers per a conèixer els efectes de les drogues
- Tallers per a disminuir el risc de consumir
- Activitats d'oci i prevenció de drogues per a infants i joves
- Debats, projeccions, jocs, grups d'ajuda mútua...

Per a: • Infants, adolescents i joves • Famílies • Mediadors • Entitats i serveis

SEPAD Servei de Prevenció de Conductes Addictives i Drogodependències

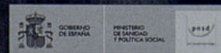
Ens trobaràs a: Pere Joan Llobet, 4. Palma • 971 25 62 15 • sepad@a-palma.es

Ajuntament **de Palma**

BENESTAR en marxa

www.facebook.com/benestarsocialpalma
www.benestarsocialpalma.com

Els participants a la segona etapa de la Travessa, al portal de Lluc, el 6 de març de 2011.

una gran roca adossada al seu lateral. A poc més de cinc minuts de caminar per l'asfalt, arribam a l'entrada del poblet de Caimari. Feim l'entrada pel carrer principal de la població, que és ocupat per la carretera Inca-Lluc (Ma-2130).

Hem de travessar Caimari i sortim del poble per la mateixa carretera Inca-Lluc (Ma-2130), vora la

creu de terme. Anam per l'esquerra de la carretera, per on continua el camí vell cap a Selva; però també podem anar per la dreta, pel vial amb sòl de fusta modern. Passam per ses Deveres, amb Olis Caimari a la dreta. Abans de sa Volta de Cas Jurat, convé travessar la carretera i pujar cap a l'esplanada del cementeri de Selva, que

queda a l'esquerra. Per la dreta, passam pel pont del cementeri i, ara a l'esquerra, entram al poble pel carrer dels Cirers, amb el poliesportiu de ses Comes a la dreta. Ja dins Selva, pujam encara pel carrer dels Cirers i arribam a la plaça Major, vora l'escalonada de l'església, on acabam l'excursió i aquesta segona etapa de la Travessa.

www.pensadiferent.cat

pensa diferent

Piell Barceló i
Fina Santiago
al Parlament
de les Illes Balears

Liz Taylor i altres dives amb un peu a Mallorca

TEXT: MATÍAS VALLÉS

Quan llegiu aquest text –i ja sé que la suposició de la lectura peca d’optimisme– la mort de Liz Taylor estarà tan llunyana del vostre record com la vida de l’actriu. Això no obstant, ens proporciona l’excusa perfecta per recordar que els majors mites femenins de la gran pantalla han dipositat els seus adorables i adorats peus a Mallorca. A més, la seva visita es produïa quan la fama era una condició semidivina, i no un passaport que s’aconsegueix a *Gran Hermano*. Per començar amb l’homenatjada, l’esposa en sèrie de Richard Burton va visitar per primera vegada l’illa el 1952, el mateix any en què va rodar *Ivanhoe* amb Robert Taylor. En aquells moments tenia vint anys i havia de compatibilitzar el rodatge amb l’estudi que li havia de donar una formació.

Evidentment, la cultura i el cine són compartiments estancs, encara que ningú no ho expressava amb la claredat de Liz Taylor mateixa. «Com podia estudiar, si tenia la llengua de Robert Taylor ficada contínuament a la gola.» La segona vinguda de la Taylor es re-

gistra el 1974. Quarantina recent, aquell mes de juliol s'havia divorciat per primera vegada de Richard Burton. Formava part del passatge la seva filla Liza Todd, que va fer una escapada a la llegendària Barbarela amb l'escorta dels obligats guardaespalles. La reclusió de la família al iot *Kalizma* no va acovalidir els periodistes de mig món, que varen arribar a Palma en persecució de l'exclusiva. Cal imaginar l'impacte publicitari de la presència a l'illa dels ulls violeta que ningú no va arribar a veure.

Si necessitau mites femenins de la pantalla, haurem de començar per Grace Kelly, que va aterrar per primera vegada a Mallorca acabada de convertir en Grace de Mònaco. La lluna de mel navegatòria amb Rainier va culminar una de les seves etapes a l'illa. Més endavant, i ja nascut Albert de Mònaco, l'actriu nord-americana va participar a les festes d'inauguració de l'hotel Son Vida, establiment del qual era accionista el seu marit. Va passejar per Palma i va acudir a una festa taurina al Coliseu Balear, on el matador Fermín Murillo li va brindar un bou. En un dels periples nàutics per Formentor es va trobar amb l'actor britànic David Niven, però no aprofundirem aquesta part de la història perquè les relacions entre el galant cinematogràfic i la princesa excedien segons pareix les d'una discreta amistat.

Segurament hauríem de continuar per Ava Gardner, el pol oposat de Grace Kelly des de *Mogambo*. De fet, qualsevol habitant del segle xx ha de triar una de les dues dones, i el meu vot es dirigeix instintivament a la primera. Va arribar a Palma el 1956, animada pel propòsit d'entrevistar-se amb Robert Graves, que li va dedicar el poema «Ella parla sempre amb la seva pròpia veu». Un membre de la Guàrdia Civil va tenir l'oportunitat de degustar quelcom més que les delícies fonètiques de l'actriu. La seva

estada va coincidir amb la presència a Mallorca d'Errol Flynn, resident habitual a l'illa. L'actor tasmanià estava allotjat a l'hotel Maricel i havia donat ordre que no el molestassin; malgrat tot, va ser importunat per un nerviós recepcionista:

—Mr. Flynn, el crida Ava Gardner.

La resposta va arribar immediata i tallant:

—No li he dit que no hi som per a ningú?

En efecte, són històries cinematogràfiques que només es poden esdevenir a Mallorca.

Pareix elemental continuar per Jean Seberg, probablement l'única gran actriu que va intentar suïcidar-se a Mallorca. L'intent va ser frustrat i la convalescència va tenir lloc a la Clínica Juaneda l'agost de 1970. La recuperació només va servir perquè la protagonista de *A bout de souffle* posàs fi als seus dies en truculentes circumstàncies a París. S'havia instal·lat a la Mola del Port d'Andratx juntament amb el seu marit, Romain Gary, a fi de gaudir «d'unes vacances interminables» i sense reparar en la paradoxa que alberga aquesta expressió. L'estada a l'illa de Lauren Bacall va ser menys dramàtica, tot i que incloïa el dramatisme de participar a la pel·lícula *Una volta de rosca* d'Antoni Aloy, un dels precursors de l'escola mallorquina que avui arrasa en el terreny de la direcció i que requereix un capítol a banda. La viuda de Bogart es va allotjar a Son Net.

Jeanne Moreau no tan sols va viatjar a Palma el 1989 per participar al tristament desaparegut Festival de Teatre. Quatre anys abans havia estiuat a Cala d'Or, on va practicar el surf de vela com una consumada esportista o va navegar amb iot a Cala Mondragó. A l'illa es va definir com «una eterna debutant». Entre Brigitte Bardot i Gina Lollobrigida pareix obligatori decantar-se per la primera, abans que se sumís en deliris ultramun-

tans. Va visitar Mallorca amb els seus esposos successius. En concret, amb el segon —Jacques Cherrier— i amb el tercer —Gunther Sachs. Encara que semblés estrany, no va arribar a l'illa amb tots dos alhora, sinó en estades successives. En la segona visita pretenia curar-se d'una crisi de nerviosisme, encara que els *paparazzi* varen contribuir a aguditzar-la.

La *Lollo* era «la dona més bella del món» quan va desembarcar a Palma a bord d'un Caravelle el 1962. Aquí va rodar la part central de la trama de *La mujer de paja*,

una pel·lícula infravalorada que l'emparellava amb un galant en ascens, Sean Connery. No oblidem Melanie Griffith, escortant Antonio Banderas en les regates palmenses; ni Catherine Zeta-Jones, rendint definitivament a Mallorca Michael Douglas. Tanmateix, cal rescatar de la memòria la visita de Rita Hayworth per sotmetre's a una cura de repòs. I lamentar que no hi hagi espai per a Marlene Dietrich, Monica Vitti, Yvonne de Carlo, Romy Schneider, Audrey Hepburn, Joan Fontaine i unes quantes desenes més.

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

SERVEI PAGAMENT FRACCIONAT
des de Línia "SA NOSTRA", per telèfon
o per internet, indicau quina o quines
compres del mes voleu ajornar.

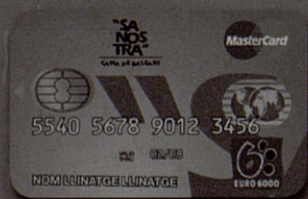
Informau-vos-en a **www.sanostra.es**

Una
tele

Un
viatge

Un
Capritx

Un
Portàtil

Condicions de pagament fraccionat: Compra mínima: 150 euros. Quota mínima mensual per compra: 30 euros. Termini: de 3 a 24 mesos.
Tipus d'interès mensual: 1,15% (TAE: 14,71%); Cancel·lació anticipada: 1% sobre el saldo pendent.

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS